

In dialoog: professionele ruimte van leraren in professionele leergemeenschappen

Harmen Schaap en Han Leefderink

Resultaten professionele ruimte van leraren in professionele leergemeenschappen (PLG's)

- Leraren ervaren en benutten in PLG's professionele ruimte voor professionele ontwikkeling en schoolontwikkeling

“Nou ja je merkt dat het gewoon verfrissend is om af en toe gewoon buiten je eigen huisje zeg maar hè, waar je je veilig voelt, om daar met andere mensen op een andere manier naar je vak te kijken. En wat fijn is, is dat je feedback krijgt, dat je echt vakinhoudelijk bezig bent en dat je ook tijd krijgt om je kwalitatief te ontwikkelen”

(eindinterview, L11)

- Leraren ervaren en benutten professionele ruimte in scholen voor professionele ontwikkeling, maar minder voor schoolontwikkeling

“Maar ik vind ook dat daar de gelegenheid en de ruimte niet is. En sowieso ook geen ruimte om buiten de kaders te denken. Want het gaat om eindexamens, om PTA's, om vaste programma's. Ja en de uitwisseling is daardoor redelijk beperkt” (startinterview, L12)

Resultaten professionele ruimte van leraren in PLG's

- Leraren die professionele ruimte ervaren en benutten voor schoolontwikkeling

- Creëren professionele ruimte
- Hebben een sterke intentie voor schoolontwikkeling (en voor professionele ontwikkeling)
- Gebruiken de PLG als vliegwiel voor schoolontwikkeling

“Wat er gebeurt, is dus, bij mij heeft het wel degelijk effect ook op het onderwijs al, ik ben in overleg met collega's van maatschappijleer en aardrijkskunde om te gaan kijken of we het vakoverstijgend kunnen maken”
(startinterview, L2)

- Leraren die minder of nauwelijks professionele ruimte ervaren en benutten voor schoolontwikkeling

- Ervaren geen expliciete ondersteuning van schoolleiding
- Ervaren (meer) spanningen
- Ervaren het leerklimaat in de school eerder als belemmerend dan bevorderend

“Ik heb nauwelijks invloed op schoolontwikkeling. Er is geen tijd om mijn ideeën uit de PLG te delen met anderen in de school. Ik ben op school alleen maar aan het rennen, rennen, rennen...” (startinterview, L17).

Casus Monique

- “Nou ja je merkt dat het gewoon verfrissend is om af en toe gewoon buiten je eigen huisje zeg maar hè, waar je je veilig voelt, om daar met andere mensen op een andere manier naar je vak te kijken. En wat fijn is, is dat je feedback krijgt, dat je echt vakinhoudelijk bezig bent en dat je ook tijd krijgt om je kwalitatief te ontwikkelen”
- “Nou ik heb heel bewust ook voor mijn eigen programma toetsing en afsluiting, PTA zeg maar gekozen voor een kwartaal waarin ik dus bezig ben met het PLG-gebeuren. Dus dat sluit dan zeg maar af. Dus daarna ga ik gewoon weer door met het reguliere programma omdat we naar dat eindexamen toe moeten werken”
- “Aan de andere kant vind ik het ook heel erg leuk om hetgeen wat je geleerd hebt of de ervaringen die je hebt, om dat mee te nemen hier naar school. Alleen ja, het is best moeilijk op wat voor een manier dat je dat kan gaan doen. We hebben een kleine sectie, we werken allemaal parttime, je hebt verschillende klassen, je moet heel erg zuinig zijn op je tijd zeg maar”
- “Dat is ook best lastig omdat leraren over het algemeen ook redelijk conservatief zijn. Ja, ook waakzaam zijn. Hè, de werkdruk- Wij hebben ja, zoveel elke keer krijgen we weer nieuwe thema's en nieuwe manieren van ontwikkelen. Dat we er ook een beetje sceptisch tegenover staan. Maar wat ik zelf ervaar met de PLG, dus gewoon buiten school eigenlijk. Dus misschien is dat- Misschien nog zelfs beter werkt” (“En dat jullie er juist heel veel van leren zonder dat er nou per se een product of een onderzoeksresultaat moet zijn, vindt ze juist hè, de weg naar zeg maar, is het belangrijkste. En ja, dat is, vind ik zelf ook heel erg fijn en eigenlijk ook het belangrijkste. Maar daarnaast is het toch fijn om een concreet doel te hebben”

Casus Albert

“Het is totaal zinloos geweest, wat wij gedaan hebben. En dat hebben we al heel snel dat vermoeden gekregen en dat is bevestigd geworden. Niet zo lang geleden. En dat frustreert natuurlijk enorm. A, zijn we gefrustreerd, ja, omdat we vinden dat de werkdruk toch wel erg hoog is geworden”

“Ja, goed, dat heeft me wel nog meer bevestigd in wie ik ben. Dus in die zin ben wel zekerder geworden. En straal ik dat misschien ook uit”

“Dus dat zou eigenlijk, bijna zeggen van, nou, de ruimte- Door het onderzoek wordt mijn ruimte om mezelf te ontwikkelen als docent ingeperkt. Dat interpreteer ik ongeveer”

“Ja, dat [schoolontwikkeling] gaat niet gebeuren. We zullen wat- We zullen leraren wat trucjes bij gaan brengen, denk ik, op het gebied van websitebouwen of zoiets. Maar het beleid en de hele gedachte die wij wegleggen, daar gebeurt niks mee. Nee”

Optimaliseren van professionele ruimte

1. Wat kunnen we van de twee casussen leren over professionele ruimte van leraren?
2. Welke aanbevelingen kunnen we doen om de professionele ruimte van deze leraren te optimaliseren?

Adviezen

- Afstemmen van professionele ruimte
 - Resultaatafspraken
 - Budgetverantwoordelijkheid
 - Buddysysteem
- Faciliteren van professionele ruimte
 - Betere spreiding over schooljaar
 - Minder belasting met dagelijkse praktijk
 - Fysieke- en mentale ruimte
- Waarderen van professionele ruimte
 - (Leren) creëren van professionele ruimte
 - Expliciete rol schoolleiding

Contact

h.schaap@docentenacademie.ru.nl

06 - 25639758

www.professioneleruimte.info

@profruimte

@Harmen_Schaap